

Incipit capitulum quartūdecimū.

Firmū autē in fide assumite non in disceptationibus cogitationum. Alius enim credit se māducare oīa. Qui autē infirmus est olus māducet. Is q̄ māducatur nō māducantē nō spernat. et q̄ nō māducatur: māducantē nō iudicet. **D**e^o enim illū assumpsit. Tu q̄s es q̄ iudicās alienū seruū: dñō suo stat aut cadit. Stabit autē. potēs ē em de^o statuere illū. Nā alius iudicat. **D**iē inter diem: alius autē iudicat omnē diē. Unusquisq̄ i suo sensu abūdet. Qui sapit diē: dñō sapit et q̄ māducatur dñō māducatur. **G**ratias enim agit deo. Et q̄ nō māducatur: dñō nō māducatur: et gratias agit deo. Nemo enim nrm sibi uiuit: et nemo sibi morit̄. Siue enim uiuim⁹: dñō uiuim⁹. siue morimur: dñō morimur. Siue ergo uiuim⁹ siue morimur dñi sumus. In hoc enim xps mortu⁹ est et resurrexit: ut uiuorū et mortuorū dominet̄. Tu autē q̄d iudicās fratres tuū: aut tu quare spernis fratres tuū? Omnes enim stabim⁹ ante tribunal xpi. Scriptus est enim uiuo ego dicit dñs. qm̄ mihi flectet omne genu. et omnis lingua cōfitebit̄ deo. Itaq̄ unusquisq̄ nrm p se rationē reddet deo. **N**ō ergo ampli⁹ inuicem iudicemus.

Postq̄ ap̄tus ostendit quō aliq̄s debeat p̄fect⁹ fieri. b̄ ostendit quō p̄fect⁹ debeat se habere ad ip̄fectos. Et p̄mo ostendit quō nō debeat eos scādaliare v̄l iudicare. **S**ecūdo ostendit quō debeat eos sustinere. **15. cap. ibi. Debem⁹ autē nos firmiores et. Circa p̄mū duo facit. Primo phibet iordina ta iudicia. Secūdo phibet infirmorū scādala ibi. Sed hoc iudicare magis. **17. Circa p̄mū tria facit. Primo** pp̄ōit amonitionē. Secūdo exponit eā ibi. **Ali⁹ em. 17. Tertio** rationē assignat ibi. **Deus enim illū. 17. Circa p̄mū** p̄fide randū est q̄ in p̄mitua ecclesia aliq̄ ex iudeis conuersi ad xpm̄ credebant legalia cū euangelio esse seruanda ut patet act. 15. Et hos ap̄tus vocat infirmos in fide xpi q̄si nōduz p̄fecte credētes q̄ fides xpi sufficiat ad salutē. p̄fectos autē vel firmos in fide vocat eos q̄ fidē xpi sine legalib⁹ credebant esse seruanda. **De vtrisq̄ tñ erant aliq̄ rome inter fideles xpi. Alloq̄tur ergo ap̄tus p̄fectos in fide dicēs: Dixi** q̄ debetis induere ibm̄ xpm̄. **Assumite autē id est affectu caritatis vobis cōiūgite ad supportandū infirmū in fide si cut expositum est. de quo p̄t̄ intelligi illud sap. 9. Infirmus homo et exigui tēporis et minor ad intellectū iudicij et legū. ifra. 15. Suscipite inuicē sicut et xps suscepit vos Eccl. 29. Prop̄ mandatū assume pauperē. Et hoc nō in disceptationibus cogitationū id est nō disceptādo pp̄ hoc q̄ vnus contra aliū cogitat. dum scilicet illi q̄ legalia seruabant iudicabāt tanq̄ transgressores eos q̄ nō seruabāt. Et illi q̄ nō seruabant p̄tēnebāt tanq̄ errātes et ignozātes eos qui seruabant. **8. 2. Cogitationū inuicē accusantū aut de sēdendū. 17. Deinde cū dicit. Alius enim. 17. exponit** qd̄ dixerat. Et p̄mo ostendit q̄ sunt infirmi in fide. **Secundo ostendit** qualit̄ sint disceptationes cogitationū vitāde. **Ibi. Is qui māducatur. 17. Circa p̄mū considerandū est q̄ inter******

ceteras legales obseruantias vna erat discretiōi horum p̄pter aliquos cibos in lege phibitos. ut patet leuit. 11. Et hac quidē obseruantia quotidie erat vitandū v̄l nō vitandū. Et ideo de hoc mentionē fecit specialit̄ ap̄tus dicēs. **Alius enim q̄ scilicet est p̄fectus in fide credit se posse licite māducare eo q̄ nō reputat se astrictū ad legales obseruantias. Mar. 15. Ad intrat in os nō coīgnat hominem. 1. tbi. 4. Omnis creatura dei bona et nihil reijciendū 17. In veteri autē lege phibebant aliq̄ cibi nō q̄ naturalit̄ essent imundi. Sicut enim in verbis hoc nomē stultus significat aliq̄ malū q̄uis hoc nomē sit bonum. Ita in rebus qd̄dā aīal bonū est fm̄ naturā sed significacione est malū sicut porcus q̄ significat imunditiā. Et ideo phibitus est antiq̄s esus illarū carnū v̄l significat̄ in eorū vitatiōe vitatio imūditie. **T**ota enim veteris populi vita figurat̄ erat ut aug. dicit in libro cōtra faustū. **V**enitē autē xpo q̄ ē vitas cessauerūt figure. **¶** Subdit autē q̄m̄ ad infirmū. **Q**ui autē infirmus est olus māducet. **Q**uasi dicat. **A**liis cibis vitat̄ q̄bus nō occurrit aliq̄ imundū in lege phibitū. **I**n singulis enim generibus animalū puta terrestribus volatilibus et aq̄ticis q̄dam genera erāt cōcessa et q̄dā phibita sed in herbis et arborib⁹ nihil erat phibitū ut patz leuit. 11. **E**t huius p̄t̄ esse ratio duplex. **¶** Vna est q̄ terre nascētia fuerunt a p̄ncipio cōcessa hominē ad edendū fm̄ illud gen. 1. **E**cce dedi vobis omnē herbā afferentē semē super terrā et vniuersa ligna q̄ habēt in semetipsis semētē generis sui ut sint vobis in escā. **S**ed post diluuiū p̄mo legitur cōcessus carnū esus. **¶** Unde dicit gen. 9. **Q**uasi olea virentia tradidi vobis omnia scilicet aīalium genera. **¶** **A**lia ratio est q̄ primā phibitionē de abstinēdo a quibusdam terre nascētibus homo in paradiso transgressus fuerat ut patet gen. 3. et p̄pter hoc nō erat ei similis phibitio iteranda. **S**ed cū legalia cessauerūt in xpi passione vidēt q̄ incōuenient ap̄tus infirmis i fide p̄mittat q̄ a cibis phibitis in lege abstinēat qd̄ nunc in xpianis non sustinet̄ ab ecclesia. **S**ed distingvendū est triplex tēpus fm̄ aug. q̄tum ad legalia. **¶** **P**rimū est tēpus ante passionē xpi in quo legalia suū robur obtinebāt quasi adhuc viuētia. **S**ecundū autē tēpus est post passionē xpi ante diuulgationē euāgelij. **I**n quo quidē tēpoze legalia mortua erāt quia nullus ad ea tenebāt nec obseruata aliq̄ cōferebant alicui nōdum tamē erāt mortifera q̄ sine pctō poterāt iudei ad xpm̄ conuersi legalia obseruare. et p̄ hoc tēpoze loquit̄ b̄ ap̄t̄ stultus. **¶** **T**ertū autē tēpus est post diuulgationem euāgelij in quo legalia nō solū sunt mortua sed mortifera ut q̄s ea seruet peccet mortaliter. **¶** **E**xponit autē et aliē in glosa ut dicit in firmus q̄ est ad lapsum vitiorū carnalū p̄nus et huic consulendū est q̄ comedat olus id est tenues et aridos cibos qui nō sunt fomētū vitiorū et abstinēat ab illis quibus excitat libido. **S**ed alius qui est fortior credit se absq̄ pericō oīa māducare. **E**t hec v̄ria apparet. **mat. 9. inter discipulos xpi q̄ nō ieiunabant tanq̄ cōfortati p̄sentia xpi. et discipulos iohānis baptiste q̄ ieiunabāt: **¶** **E**n̄ et penitentiā agētes a quibusdā cibis abstinēt nō p̄pter eorū imūditiam sed ad libidinē refrenādā. **¶** **D**einde cū dicit. **¶** **I**s qui māducatur. exponit quō sunt vitāde disceptationes cogitationū et primo q̄tuz ad p̄fectos dicens. **¶** **I**s qui māducatur scilicet cū secura cōsciētia omnia v̄l etiā sine periculo libidinis nō spernat nō māducantē scilicet indifferēt omnia tanq̄ infirmū in fide v̄l quasi p̄nus ad vitia. **¶** **psa. 33. Ne q̄ ignis nōne et ipse sperneris? **¶** **L**uc. x. Qui vos spernit me spernit. **¶** **S**ecūdo loquit̄ q̄m̄ ad infirmos dicēs. **¶** **E**t q̄ nō māducatur scilicet indifferēt omnia vel q̄ est infirmus in fide de quo loquit̄ ap̄tus v̄l etiā q̄ p̄nus est ad libidinē nō iudicet māducantē scilicet indifferēt omnia q̄m̄ transgressore legis vel quasi in libidinē******

Id Romanos

precipit. **Mat. 7.** Nolite iudicare et non iudicabimini. **S.**
2. Inexcusabilis est homo omnis qui iudicat. **Deinde**
cui dicit. **Deus** enim illum assumpsit et assignat tres rationes
propter quas debemus a falso iudicio abstinere. **Secunda** po-
nitur ibi. **Suo** domino et. **Tertia** ibi. **Tu** autem qui iudicas et.
Prima ratio sumit ex auctoritate iudicantis. **Unde** primo ostendit
vire hanc auctoritatem deo competere. **Secundo** excludit
quod iudicium ad homines non pertinet. **Ibi** **Tu** quis es et.
Dicit ergo primo. **Recte** dicitur est quod qui non manducat
manducantem non iudicat. **Deus** enim assumpsit illum scilicet
in suum a se iudicandum. **Iacobi. 11.** Assumpsit mihi duas vir-
gas id est duos populos. **ps.** Assumpsit me de aquis multis.
Ille autem qui assumit ad superioris iudicium non debet ab inferiori
rati iudicari. **Et** ideo concludit. **Tu** quis es id est cuius aucto-
ritatis vel virtutis ea que iudicatis alienum suum id est. **primus**
tuus qui est suus dei. **Requirunt** enim in iudicatio auctoritas
sicut illud **exod. 2.** **Quis** constituit te principem et iudicem super
nos. **Et** **Luc. 12.** **Quis** me constituit iudicem aut dominum super
vos. **Sed** ex hac ratione sequi videtur hominis iudicium
de alio homine esse illicitum. **Sed** dicitur est quod in tantum ho-
minis iudicium licitum est in quantum agit auctoritate concessa
diuinitus. **Unde** dicit **deuter. 1.** **Audite** illos et quod iustus
est iudicare. **Et** postea sequitur. **Quia** dei est iudicium id est
auctoritate diuina agit. **Si** quis vero velit sibi usurpare iu-
dicium super ea que non sunt ei diuinitus concessa ad iudicandum
est iudicium temerarium sicut si quis iudex delegatus a papa vel
let in iudicando transgredere mandati fines. **Deus** autem soli
sibi reseruat iudicare occulta que precipue sunt cogitationes
cordium et futura. **Et** ideo si quis iudicare presumpserit et teme-
rarium iudicium. **Unde** **augustinus** dicit in libro de sermone
domini in monte. **In** his duobus temerarium est iudicium cum ier-
tum sit quo animo quod factum sit. vel incertum qualis futurus
sit que nunc bonus vel malus manifeste apparet. **Deinde** cui
dicit. **Suo** domino stat aut cadit et. **ponit** secundam rationem
quod dicitur sumit ex fine meriti vel demeriti. **Posset** aliquis di-
cere quod licet homo non habeat iudicari auctoritatem tamen in-
termittere se debet iudicio alterius propter damnum vel frus-
trum que inde puenit. **Sed** apertius ostendit hoc ad deum magis quod
ad homines pertinere. **Et** sic est propter hoc debemus deo pro-
ximus iudicia relinquere nisi in quantum vice ipsi fungimur
in iudicando pro auctoritate nobis commissa. **Circa** hoc tria
facit. **Primo** ponit quod dicitur. **Secundo** exemplificat ibi
Ram alius iudicat et. **Tertio** probat propositum ibi. **Qui** sa-
pit die et. **Circa** primum duo ponit. **Primo** quod quicquid cir-
ca hominem accidit ad deum pertinet cui dicit. **Suo** domino stat. **si**
recte agendo. **ps.** **Stantes** erant pedes nostri in atrijs tuis hieru-
salem. **Aut** cadit sepe peccando. **Amos. 5.** **Domus** israel ceci-
dit et non adiciet ut resurgat. **Posit** autem sub distinctione. **stat**
aut cadit propter incertitudinem quod multi vident cadere qui
stant: et e contrario sicut illud **ecc. 8.** **Vidi** impios septies que
cum adhuc viverent in loco sancto erant et laudabant in ciui-
tate quasi iustorum opum. **Loquitur** autem hic apertius sicut similitudi-
nem hominis sui ad cuius dominum pertinet omne quod circa ipsum
agit. **Rec** intelligendum est quod deo aliquid proficiat vel noceat
si homo stet aut cadat. **Dicit** enim **Job 35.** **Si** peccaueris
quod ei noceat. porro si iuste egeris quod ei donabis. **Sed** quantum
ad homines quod iuste agitur ad gloriam dei spectat. **Mat.**
5. **Ut** videat opera vestra bonarum glorificet patrem vestrum qui in celis
est. **Quod** autem cadimus peccando est hominibus occasio blas-
phemandi dei. **S.** **2.** **Homen** dei propter vos blasphemant
inter gentes. **Al** quod dicit. **Suo** domino stat aut cadit exponen-
dum est in iudicio domini sui. **1. cor. 4.** **Qui** iudicat me vos
minus est. **Secundo** ostendit quod si cadit ad deum pertinet dicitur
Stabit autem. **Quasi** dicat. **Et** si aliquid nunc cadat pro peccato
tamen potest esse quod iterum stabit. **Et** hoc omnino implebitur
si est predestinatus. **ps.** **Quis** quod dormit non adiciet ut re-

surgat. **Mat. 6.** **Ne** leteris in nimia mea quod credideris
gam. **Et** propter hoc si videmus aliquem manifeste cadentem
non debemus eum despiciere temerarie iudicando de eo quod non
est resurget: sed magis debemus presumere quod iterum stabit
non ex consideratione conditionis humane: sed considerando
virtutem diuinam. **Unde** cui dicit. **Potens** est deus statuere
illud propter eius bonitatem: presumere debemus quod iterum sta-
tuet eum. **Ecce. 3.** **Ingressus** est in me spiritus et statuit me supra
pedes meos: sicut et supra dicitur est. **Si** non permanserint
in incredulitate inferentur. **potens** est enim deus iterum inter-
rere illos. **Deinde** cui dicit. **Non** alius iudicat et. **exem-**
plificat quod dicitur est. et primo ponit diuersitatem humane
sententie dicens: **Ideo** dico quod suo domino stat aut cadit. **Magis**
alius iudicat inter die et inter die id est iudicat inter unum
diem et alium vel scilicet vno die abstinere et non alio **Quod** qui
dem videtur pertinere ad infirmum in fide que reputat adhuc le-
galia esse obseruanda. **Dicit** enim **leuit. 24.** **Decimo** die mens-
is septimi dies expiationis erit affligetis animas vestras
in eo. **Et** **iudith. 8.** **dicit** quod iudith ieiunabat omnibus die-
bus vite sue preter fabarum et neomenias et festa domus israel.
Alius autem iudicat omnem diem indifferenter esse obseruandum
quod tum ad ieiunia legis que iam cessauerunt: **Unde** hoc videtur
pertinere ad eum qui est perfectus in fide. **ps.** **Per** singulos di-
es benedixisti tibi. **Potest** hoc etiam referri ad abstinentias
que sunt causa cobibende libidinis quibus omni die aliquid
vacant: puta que propter carnibus vel vino abstinent vel
ieiunant. **quidam** autem interpositis diebus abstinent et ab
abstinentia cessant sicut illud **ecc. 3.** **Omnia** rebus habent
Secundo ostendit omnia hec posse ad dei gloriam pertinere
videns: **Annus** quilibet in sensu suo abundet id est suo sen-
su diuinitatis. **Abundare** enim in sensu suo est sensum suum se-
qui. **Ecce. 15.** **De** ab initio constituit hominem et reliquit illi
lum in manu post se. **Al** in sensu suo id est sicut sensum suum
studeat abundare ad gloriam dei. **fm** illud. **1. cor. 14.** **Ad**
edificationem ecclesie querite ut abundetis. **Sed** hoc videtur
locum habere in his que non sunt sicut se mala. **In** his autem
que sunt sicut se mala non est homo suo sensui relinquendus.
Quod autem aliquis iudicat diem inter diem. videtur esse sicut se
malum sicut primam expositionem. **Dicitur** enim **gal. 4.** **Dies**
obseruatis et mensis et tempora et annos. **tunc** ne sine cau-
sa laborauerim in vobis. **Et** loquitur ad litteras de his que
dixerunt dies obseruandos sicut cerimonias legis. **Sed** di-
cendum est quod apertius hic loquitur sicut rebus illud in quo videtur
ad fidem conuersis licitum erat legalia obseruare ut dicitur
est. **Sed** quantum ad secundam expositionem videtur esse illicitum
quod dicit. **Alius** iudicat omnem diem. **Sunt** enim que
dam dies in quibus non est licitum ieiunare. **Dicit** ei **Aug-**
ustinus in epistola ad casulanum. **Quisquis** diem dominicum
ieiunio decernendum esse putauerit: non pro scandalo erit
ecclesie. **Rec** merito. **Illis** enim diebus quibus nihil cer-
ti statuit diuina scriptura mos populi dei et instituta ma-
iorum pro lege tenenda sunt. **Et** in decretis dicitur **vi. ho.**
Si quis presbiter propter publicam penitentiam a sacerdo-
te accepta absque alia necessitate die dominico pro quadam
religione ieiunauerit sicut manichei anathema sit. **Sed** in-
telligendum est quod hic apertius loquitur quantum ad illas absti-
nencias que quolibet die licite fieri possunt absque dissonantia
communis consuetudinis vel eorum que sunt a maiori-
bus instituta. **Deinde** cum dicit. **Qui** sapit diem et.
probat propositum quod scilicet unusquisque suo domino stet aut
cadat et hoc tripliciter. **Primo** per a eum fidelium. **Secundo**
per intentionem eorum ibi. **Nemo** enim vestrum et. **Ter-**
tio per eorum conditionem ibi. **Sine** ergo vultus sine mori-
mur et. **probat** ergo primo quod unusquisque fidelium suo do-
mino stat aut cadit pro hoc quod de omnibus que fecit sicut sua
conscientiam gratias agit deo. **Unde** dicit. **Qui** sapit die

Id Romanos

tant quasi ratione redditori p animabus vestris. Sed de
cendum q in hoc ipso q prelati p alio rationem reddēt
reddent rationē pro suis actib⁹ quos circa subditos age-
re debuerunt. Si em fecerūt quod cōpetebat eorū officio
non eis imputabit si subditi pereant. Imputaretur autē
eis si negligenter facere qd eorū officū requirebat. Unde
dicitur Eze. 3. Si dicēte me ad impiū morte mortis nō
annunciaveris ei. Ipse in iniquitate sua moriet. sangui-
nem autē eius de manu tua requirā. Si autē tu annūcia-
ueris impio et ille nō fuerit cōuersus ipse quidē in iniqui-
tate sua moriet. tu autē animā tuā liberasti. Secūdo infert
conclusionē principālē intentā in tota precedentiē pte di-
cens: Non ergo amplius inuicē iudicemus sicut tēme-
rario iudicio qd includit ratiōibus supradictis. 1. cor. 4.
Nolite ante tps iudicare etc.

lectio secunda.

Sed hoc iudicate magis ne ponatis
offendiculum fratri vel scandalum.
Scio et cōfido in dño iesu. quia nihil
cōmune per ipsū nisi ei qui existimat quid
cōmune esse illi cōmune est. Si em ppter ei-
bum frater tuus contristat iam nō scdm cha-
ritatē ambulat. Noli cibo tuo illuz pdere p
quo christus mortuus est. Nō ergo blasphe-
metur bonū nostrū. Non est em regnum dei
esca et potus. sed iusticia et pax et gaudiū in
spiritu sancto. Qui em in hoc seruit xpo: pla-
cet deo et pbatus est hominibus. Ita q que
pacis sunt sectemur: et que edificationis sunt
inuicem custodiamus. Noli ppter escas de-
struere opus dei.

Post q apostolus phibuit humana iudicia: hie phibet
scandalū primoz et circa hoc tria facit. Primo pponit
quod intendit. Secūdo manifestat ppositū ibi. Si enim
ppter cibū etc. Circa primū pponit tria. Primo em vo-
cet scandala esse vitanda dicens: Dixi q nō iudicatis in-
uicē sed vnusquisq de suis actib⁹ iudicare debet ne sint
in scandalum alioz et hoc est qd dicit. Sed hoc iudicate
magis ne ponatis fratrib⁹ offendiculū vel scādālū. Scā-
dālū autē sicut dicit Hiero. sup Mat. notat offendicu-
lū vlt ruinā quā ipactionē pedis postum⁹ vicere. And scā-
dālū est factū vel dicitū minus rectū: pbens alicui occasio-
nem ruine ad similitudinē lapidis ad quem in via postū
homo impingit et cadit. Dicitur autē aliqd videt esse scā-
dālū q offendiculū. Nam offendiculū potest esse qd qd re-
tinet seu retardat motū procedētis. scādālū autē id est im-
pactio videtur esse cū aliquis disponit ad casum. Non er-
go debemus facti ponere offendiculū vt aliqd faciam⁹ vn-
de impediāt. pximus a via iusticie. Esa. 57. Auserte offē-
diculū de via populi mei. Neq; etiā debemus facti pone-
re scandalū aliquid faciendo vnde ipse inclinēt ad pecca-
tum. Mat. 18. Ne homini illi per quē scādālū venit. Se-
cundo docet id ex quo scandalū pbat esse fm suā naturā
sue fm se licitū. Circa qd sciendū est q sicut supra dicitur
est. apud romanos erant qdā ex iudeis ad fidē cōuersi q
cibos fm legē discernēbāt. alij vero habētes fidē pfectā
indifferēt omnib⁹ cibis vrebant qd qdē fm se licitū erat.
Unde dicit. Scio et cōfido in dño iesu: q nihil est cōmu-
ne per ipsum. Circa qd notandū est q sicut dicit Hiero.
sup Mat. q ppls iudeoz pte dei se esse iactās. cōes ei-

bos vocat quib⁹ omnes vtunt⁹ homines. Xbi gratia suilla
carnē. leporēs et huiusmodi. Cōmūe igit qd ceteri homi-
nibus qz et quast nō ens de pte dei. p imundo appellatur
Ergo dicit. Nihil cōe est idē ac si diceret nihil imū-
dum est. Et hoc quidē aplūs p mū dicit se scire qz ita ē fy-
rerū naturā fm illud. 1. thi. 4. Omnis creatura dei bona
et nihil reijciēdū qd cū gratiarū actioe pcepit. Secūdo dicit
se cōsidere in xpo iesu qz per ipsum nihil est cōe qz scit
cet tibi scdm suā naturā nunq fuerūt imūdi: vitabant tñ
aliquo tpe vt imūdi fm legis pceptū ppter figurā: sed
hoc xps remouit ipledō oēs figuras. Et ideo aplūs per si-
duciā quā habet in dño iesu asserit nihil esse. cōmune vel
imūdū per ipsū id est ipso hoc faciente. act. 10. Qd de-
purificauit tu ne imūdū dixeris. Tertio ostēdit quos-
modo hoc posset esse p accidens illicitū in qtu scilicet est
cōtra cōscientiā māducatū. Unde dicit. Dixit est q m-
bil est cōe. Sed hoc intelligēdū est nisi ei qui erronea con-
scientiā estimat qd id est aliqd ciboz cōmune esse id ē im-
mūdū illi cōe est id est ita est illicitū sibi ac si esset fm se
imūdū. Tit. 1. Omnia munda mōdis cōmūnatis autē
et infidelibus nihil mūdū est. sed inqnatā est eoz mōs et
pscientiā. Et sic apparet q aliqd qd est fm se licitū efficit
illicitū ei q id cōtra suā cōscientiā agit: licet conscientia sua
sit erronea qd rationabilē accidit. Nā actus iudicantē fm
voluntatē agentis. voluntas autē mouet a re apphēta. An-
de in id voluntas tēdit qd ei vis apphēnsa representat. et fy-
hoc qualificat vt specificat actio. Si igit rō alicui⁹ iudicet
aliqd esse peccatū et voluntas ferat in id faciendū: māfestū
est q hō habet voluntatē faciēdi peccatū et ita actio eius
exterior q informā ex voluntate est peccatū. Et eadē rōe si
aliq; estimet id qd est veniale peccatū esse mortale pecca-
tum si hac cōscientiā durāte illud faciat: māfestū est q
eligit peccare mortālē et ita actio ei⁹ ppter suā electionem
est peccatū mortale. Si tñ aliq; ex post facto habeat cōsci-
entiā erroneā p quā credat id qd est licitū a se factū fuisse
peccatū. vt qd est veniale fuisse mortale nō ppter hoc efficit
tur id qd est peccatū vt mortale: qz voluntas et actio
nō informant ex apphēnsiōe sequētī sed ex pcedenti. Nec
autē q dicta sunt dubitationē nō habēt. Sed vnbium po-
test esse vtrū si aliq; habeat erroneā cōscientiā vt credat
esse necessariā ad salutē qd est peccatū mortale puta si ali-
quis estimet se peccare mortālē nisi furet vt fornicet. vtz
talia cōscientiā. eū liget ita scz q si ptra cōscientiā agat mor-
taliter peccet. Et videt q nō. primo qdē qz lex vel q phi-
bet fornicationē et furtū fornicatū ligat q cōscientiā. Secū-
do qz hoc posito esset pplexus. peccaret enī et fornicādo
et nō fornicādo. Sed vidē dū est q etiā in per se malis cō-
scientiā erronea ligat. In tantū em cōscientiā ligat vt viciū
est. in qtu ex hoc q aliquis ptra cōscientiā agit. sequit q
habeat voluntatē peccādi et ita si aliq; credat nō fornicari
esse peccatū mortale vti eligit nō fornicari eligit peccatū
mortālē et ita mortālē peccat. Et ad hoc et facit qd hō vidē
apls. Māfestū est em q discernere cibos nō ē necessariū
ad salutē erat illis qz nec iudeis cōuersis et ante diuul-
gationē euāgelij licebat suare lega lia spez ponēdo in eis
q si essent necessaria ad salutē vt aug. dicit. Et tñ aplūs d
dicit q si q; habēs cōscientiā cogentē. discernere cibos
qd est estimare aliqd esse cōe et nō discernere eos scz absti-
nēdo ab eis peccat ac si māducarēt imūdum. Et ita etiā
in p se illicitis cōscientiā erronea ligat. Nec obstat qd pri-
mo obijcit de lege dei: qz idē est ligamē cōscientie etiā er-
ronee et legis dei. Nō em conscientia dicitur aliqd esse facis-
endū vt vitandū nisi qz credit hoc esse legē dei. Non enī
lex nostris actibus applicat: nisi mediante cōscientiā nra
Similiter etiā nec obstat qd scdo obijcit. Nihil em pbi

bet aliquē esse perplexū aliquo supposito: licet nullus sit
 pplexus simpliciter. sicut sacerdos fornicari? siue celebret
 missam sine nō celebret qm̄ debet ex officio peccat mortis
 liter nō tamē est pplexus simpliciter qz potest peccatū di
 mittere et celebrare. Et similiter potest aliq̄s conscientia er
 roneā dimittere et a peccato abstinere. Est autē adhuc alta
 dubitatio. Non em̄ dicit scādalizare q̄ facit opus rectum
 licet etiā ex eo aliq̄s sumat materiā scandali. Legit enim
 Mat. 15 qz pharisei audito verbo xpi scandalizati sunt
 sed nō discernere cibos est opus rectū. ergo nō est dimit
 tendū ppter scandalū eius q̄ pueram cōscientiā habz er
 rans in fide. Nam fm̄ hoc catholici deberent abstinere a
 carnibus et matrimonio ne inde heretici scādalizarent? f3
 erroneā conscientiā. Sed dicendū est qz aliq̄s scandaliza
 re aliū potest non solus faciēdo aliquod malū: sed etiā aliq̄d
 faciēdo qd̄ habet speciē mali fm̄ illū. 1. thes. vltio. Ab
 omni specie mali abstinete vos. Dicit autē aliq̄d habere
 speciē mali dupliciter. Primo videlicet fm̄ opinionē eoz q̄
 sunt ab ecclesia precessi. Secundo fm̄ opinionē eoz q̄ ad
 huc ab ecclesia tolerant. Infirmi autē in fide estimātes le
 galia eē obseruāda adhuc tolerant ab ecclesia ante euā
 gelij diuulgationē. Et ideo nō erat comedendū cū eoz
 scandalo de cibis in lege prohibitis. Heretici autē nō tole
 rant ab ecclesia et ideo de eis nō est similis ratio. ¶ **¶**
 Dein de cū dicit. Si em̄ ppter cibū rē. manifestat qd̄ dixerat.
 Et pmo primū scz qz nō sit ponēdū scādalū fratrib? . Se
 cundo scādalū et tertiu qd̄ scz sit aliq̄d cōe ibi. Omnia quidē
 munda sunt rē. Circa primū ponit quatuor ratiōes qua
 rū prima sumit ex pte charitatis dicens. Si em̄ frat tuus
 cōtristatur de hoc qz reputat te peccare ppter cibū quem
 tu comedis que ipse reputat inmundū iam nō fm̄ charita
 tem ambulat fm̄ quā aliquis proximū suū diligat sicut se
 ipsum. Et ita vitat eius contristationē et nō prefert cibū
 quieti frat? qz ut dicit. 1. cor. 13. Charitas non querit q̄
 sua sunt. Secūda ratiōes ponit ibi. Noli cibo tuo rē. q̄
 sumit ex pte mortis xpi. videt em̄ parū appreciare mortē
 xpi qui p cibo fructū ei? euacuare nō recusat. Unde dicit
 Noli cibo tuo quē tu scz nō differēt comedis non dicer
 nendo cibos illū p̄dere id est scādalizare: p quo id est p
 cuius salute xps mortuus ē. 1. pe. 3. Chust? semel mor
 tuus est iustus p iniustis. Dicit autē illū p̄di qui scādaliz
 ator: quia scādalū passiuū sine peccato scādalizari eē
 non potest. Ille em̄ scādalizat q̄ occasione sumit ruine. 1.
 cor. 8. Peribit infirmus in tua cōscientia frater: pzo quo
 chāstus mortuus est. Tertiā ratiōem ponit ibi. Nō ergo
 blasphemet rē. que sumit ex donis spiritualis gratie. Et
 pmo ostendit inueniēs qd̄ sequit cōtra huiusmodi dōa ex
 eo qz alios scandalizamus. Secūdo manifestat qd̄ dixit
 rat ibi. Non em̄ rē. Tercio in fert conclusionē intentionem
 ibi. Itaqz que pacis sunt sectemur rē. Circa primū con
 siderandū est qz ex hoc qz aliqui indifferētē cibis vtebā
 tur in primitiua ecclesia cū scādalo infirmoz hoc incon
 ueniens sequebat qz infirmi fidē xpi blasphemabāt dicen
 tes eā voracitatē ciboz iducere cōtra legis mādatū. Et
 ideo ap̄tus dicit ex quo per dñm iesum factus est qz nihil
 est cōe. nō ergo bonū nostrū id est fides vel gratia xpi per
 quā liberratē a ceremonijs consecuti estis blasphemetur
 ab infirmis dicitib? eā gule hominū indulgere. Iaco. 2.
 Ipsi blasphemāt nomē bonū qd̄ iuocātū ē sup vos. s hoc
 bono dicit in ps. Mihi adherere deo bonū est. ¶ **¶**
 Cū dicit. Non em̄ rē. manifestat qd̄ dixerat scz in quo bo
 num nostrū cōsistat. et primo ostendit in quo nō cōsistat
 dicens: Non em̄ est regnū dei esca et potus. Regnū autē dei
 dicitur hīd per qd̄ deus regnat i nobis et p quod ad reg
 num ipsius puenimus. de quo dicitur Mat. 6. Aduer
 niat regnū tuum. Et mich. 4. Regnabit dñs sup omnes

in mōte syon. Deo autē cōiungimur et subdimur p interiorē
 rē intellectu et affectū ut dicit Jo. 4. Spiritus est deus et
 eos qui adorāt eū in spiritu et veritate adorare oportet. Et
 inde est qz regnū dei principalitē considerat fm̄ interiorē
 ra hominis non fm̄ exteriora. Unde dicit 1. i. 17. Res
 gnū dei intra vos est. Ea vero que sunt exteriora ad cor
 pus p̄tinentia in tantū ad regnū dei p̄tinent in q̄tum p ea
 ordinatur vel deordinat interior affectus fm̄ ea in quib?
 principalitē consistit regnū dei. Et ideo cū esca et pot? ad
 corpus p̄tineant ipsa fm̄ se nō p̄tinent ad regnū dei nisi
 fm̄ qz eis vtimur vel ab eis abstinemus. Unde dicit. 1.
 cor. 8. Esca autē nos nō cōmendat deo. Neqz em̄ si non
 manducauerimus deficiemus: neqz si manducauerimus
 abundabimus. Pertinet tamē vsus vel abstinentia esce
 et potus ad regnū dei in q̄tū affectus hominis circa hoc
 ordinat vel deordinat. Unde aug. dicit in libro de q̄stio
 nibus euāgelij et habet hic in glo. Iustificat sapiētia a si
 lijs suis qui intelligūt nō in abstinēdo nec in manducan
 do esse iusticiā sed in equanimitate tolerādi inopiā et in tē
 perātia nō se corumpēdi p abundantiam atqz importunita
 tem sumendi. Non em̄ interest q̄stio ut in glo. dicit quid
 alimentoz vel q̄tū qd̄ accipiat dñmōdo id faciat. p cog
 nentia hominū cū qbus viuūt et p̄sone sue et p valitudinis
 sue necessitate sed q̄ta facultate et seueritate animi care
 at his. vel cū oportet vel cū necesse est his carere. Secun
 do ostendit in quo cōsistat bonū nostrū qd̄ regnū dei vo
 cat dicens. Sed regnū dei est iusticia et pax et gaudiū in sp̄
 ritu sancto. Et iusticia refert ad exteriora opera quib? ho
 mo vnicuiqz reddat qd̄ suū est ad voluntatē huiusmodi ope
 ra faciendi ut dicit Mat. 6. primū querite regnū dei et ius
 ticiā eius. Pax autē refert ad effectū iusticie. Per hoc
 em̄ pax maxime p̄turbatur qz vnus homo nō exhibet alte
 ri qd̄ ei debet. Unde dicit Esa. 32. Op? iusticie pax. Gaus
 dium autē refert ad modū quo sunt iusticie opera
 p̄ficienda ut em̄ dicit p̄bus in primo eribicoz. Nō est iu
 stus qui nō gaudet iusta operatione. Unde et in ps. dicit
 Seruite dño in leticia. Causam autē hui? gaudiū exp̄nit
 dicens. In spiritu sancto. Est enī spiritus sanct? quo caritas
 dei diffundit in nobis ut dicit. 1. cor. 13. Illud em̄ est gau
 dium in spiritu sancto qd̄ caritas parit. puta cū aliq̄s gau
 det de bonis dei et proximoz. Unde. 1. cor. 13. dicit qz cari
 tas nō gaudet sup iniquitate cōgaudet autē veritati. Et gal.
 5. dicitur. Fructus autē sp̄s est caritas gaudiū. pax. Hec
 autē tria que hic tangunt imp̄fecte quidē in hac vita has
 bentur p̄fecte autē qn̄ sancti possidebunt regnū dei sibi
 paratū ut dicitur Mat. 2. Ibi erit perfecta iusticia absqz
 omni peccato. Esa. 6. Populus tuus dēs iusti. Ibi erit
 pax absqz omni p̄turbatōe timoris. Esa. 32. Sedebit po
 pulus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fidu
 die tibi erit gaudiū Esa. 35. Gaudiū et leticia obrinebūt
 et fugiet dolor et gemitus. Tercio p̄bat qd̄ dixerat scilicet
 qz in his regnū dei consistit. Ille em̄ homo videt ad regnū
 dei p̄tinere qui placet deo et a sanctis hominibus appro
 batur. sed hoc illi p̄tigit in quo inuenit iusticia pax et gau
 dium: ergo in his est regnū dei. Dicit ergo. Dicitū est qz
 regnū dei est iusticia pax et gaudiū in spiritu sancto. Quia
 ergo in hoc seruit xpo qui est rex huius regni f3 illū col.
 1. Transulit nos in regnū filij dilectōis sue ut scz viuas
 in iusticia pace et spiritali gaudio. placet deo qui est hu
 ius regni actor. Sap. 4. Placēs deo factus dilect? . Et
 p̄batus est hominibus id est ab eis approbat q̄ sunt hu
 ius regni p̄ticipes. Eccl. 31. Qui p̄batus est in illo et p̄fes
 ctus inuentus est. ¶ **¶**
 Deinde cum dicit. Itaqz rē. Inferre
 admonitionē intēntā dicens. Ex quo regnū dei consistit
 in iusticia pace et spiritali gaudio itaqz ut ad regnū dei
 gungere possimus seceremur ea que paci sunt id est ea stu
 i iij

Ad Romanos

deamus adimplere per q̄ xpianoy pacem cōseruem? he. 12. **P**acē sequimur et sanctimoniam etc. Custodiam? inuicē ea q̄ sunt edificationis id ē ea p̄ q̄ inuicē nos edificemus id est bonū cōseruemus et in meli? puocemur. 1. cor. 4. **A**d edificationē ecclesie q̄rite vt abundetis. **Q**uōd q̄des si et si in iusticia et spūali gaudio vixerim? **Q**uartā ratio nem ponit ibi. **N**oli pp̄tē esca etc. q̄ sumit ex reuerētia dei uinorum opex q̄bus hoc reuerētie debem? vt ea q̄ deus operat nō debeamus destruere p̄pter aliq̄d cōmodū corporale. **E**t hoc est q̄d dicit. **N**oli pp̄tē esca q̄ ad corporis utilitatem p̄tinet destruere opus dei. **Q**uod q̄dē nō intelligitur de quocunq; dei ope. **N**ā omnia q̄ in cibum hominis veniunt et ei opera sunt sicut terre nascentia et animalium carnes q̄ sunt hominibus in cibū a deo cōcessa vt patz gen. primo. 29. **S**ed intelligitur de opere gracie quod in nob ipse specialiter operatur. **Phil.** 2. **D**eus em̄ est qui operatur in nobis velle et p̄ficere p̄ bona voluntate. **H**oc igitur opus dei non debem? in primo destruere p̄pter esca nostram: sicut facere videbant illi qui turbatione et scandalo primorum indifferētibz vrebantur.

Lectio tertia.

Omnia quidē mūda sunt sed malum est homini qui per offendiculū manducat. Bonum est nō māducare carnem et nō bibere vinū: neq; in quo frater tu? offēditur aut scandalizatur aut infirmatur. Tu fidem quā habes penes temetipm̄ habe cōp̄bat. q̄ at discernit: si manducauerit dānar? ē: qz nō ex fide. oē at qd nō ē ex fide peccatū est. **P**ostq̄ apostolus posuit rationē ad ostendēdū qz nō debemus cū scandalo primoz indifferēntē sumere oīa: hic ostendit qualē aliqui cibi possunt esse mūdi et imundi. et circa hoc duo facit. **P**rimo pponit q̄ sunt mūda ex sua natura dicens: **O**mnia q̄dem q̄ scilicet ad esca hominis p̄tinet p̄nt mūda sūt. i. ex sui natura: et sui nata. nō habēt q̄ aliam hominis inq̄nentē fm̄ illud. **Mat.** 15. **N**ō em̄ ne qd ē trahit in os cōinquinat hominem. i. tibi. 4. **O**mnis creatura dei bona. **D**icebant autē in lege qdā imunda nō natura sed significatione vt patet leuit. 11. **S**ed et hanc imunditiam xps remouit implēdo veteris legis figuras. **U**nde dicitur est petro act. 10. **Q**uod deus purificauit tu ne commune dixeris id est imundū. **S**ecūdo ibi. **S**ed maluz est homini etc. **O**stēdit qualē aliq̄s abusus homini possit fieri imūduz vt scz ex ei? esu fm̄ animā inq̄net. qd qdē ostēdit fieri dupliciter. **P**rimo ex eo qz aliq̄s cibū quēcunq; cū scandalo primo māducatur. **S**ecūdo ex eo qz cōtra conscientiā māducatur ibi. **B**eatus q̄ non iudicat etc. **C**irca p̄mū tria facit. **P**rimo ostendit qd circa esum ciboz sit malum dicens: **L**icet omnia ex sui natura sint mūda sed tñ malum est homini q̄ māducatur quēcunq; cibū p̄ offendiculū id est cū confusione et scandalo primoz. **Mat.** 19. **U**e homini tibi per quē scandalū venit. **S**ecūdo ostēdit quid circa huiusmodi vsuz ciboz sit bonū dicens: **B**onū est nō māducare carnē et nō bibere vinū. quoz primū p̄cipuū eē vidēt inter cibos: secundū int̄ potus. **E**t ab his quidem abstinere ponit bonū esse. vel p̄pter carnis concupiscentiā edomādam fm̄ illud ep̄s. 5. **N**olite inebriari vino in quo est luxuria. **E**t etiā vt homo reddat abiliōz ad spiritualia cōtemplāda fm̄ illud ecc. 2. **C**ogitauit a vino abstrahere carnem meā vt animū meū trāsferret ad sapiētā. **S**ed hoc nō intendit hic ap̄lus dicere sed qz bonū est his nō vti cū scandalo primoz. quod quidē apparet ex hoc qd subdit. **U**e qz in quo frater tuus offendit etc. **Q**uasi dicat. **N**on solū

dico de vino et carnibus qz bonū est eis nō vti: sed quocūq; alio cibo frater tuus offendit id est turbat contra te qz illicite agentē p̄ quod par eius p̄turbat aut scandalizatur id est ad casum peccati puocatur p̄pter quod ledit et iusticia aut infirmatur id est saltē in dubitationē venit vtrum hoc qd agitur sit licitū p̄ quod eius spirituale gaudiū dēminuit. **U**nde et ipse ap̄lus dicit. 1. cor. 8. **S**i esca scandalizatur frater meū nō manducabo carnē in eternū ne fratrem meum scandalizem. **S**ed cū licitū sit his cibis vti si est ab his abstinendū p̄pter hoc qz videretur scandalum primoz videtur pari ratione qz ab omnibus licitis q̄ nō sunt necessaria ad salutē sicut sunt necessaria iusticia par et spirituale gaudiū sit p̄pter primoz scandalū abstinendū. **E**t ita videtur qz homini nō liceat sua repetere cū scandalo p̄ximū. **S**ed dicendū est qz si scandalū ex infirmitate vel ex ignorantia pueniat eozū qui p̄pter hoc scandalizatur ad vitā dum hoc scandalū vebet homo a licitis abstinere si nō sit necessaria ad salutē. **H**oc em̄ est scandalū pusilloz qd vos minus vitari iubet. **Mat.** 18. **V**idete ne cōdemnetis vnū ex his pusillis. **S**i vero huiusmodi scandalū ex malicia pueniat eozū qz scandalizant tale scandalū est quasi p̄barisicorū qd dñs **Mat.** 18 docuit esse p̄tendū. **U**nde ad vitā dum huiusmodi scandalū nō oportet a licitis abstinere. **S**ed tamē circa scandalū pusilloz attendendū est qz p̄pter illud vitandū tenet homo vti licitorū differre quousq; reddita ratione hoc scandalū amoueri possit. **S**i vero ratione reddita adhuc scandalū maneat: tñ nō videtur ex ignorantia vel ex infirmitate pcedere sed ex malicia. et sic iā p̄tinebit ad scandalū p̄barisicorū. **T**ertio excludit quādam excusationē. **P**ossit em̄ aliquis dicere. **L**icet primus scandalizetur de hoc qz indifferēntē ego cibis vtor tamē ad ostensionē mee fidei p̄ quā certū est hoc mihi licere volo indifferēnter cibis vti. **S**ed hanc responsonē excludēs ap̄lus dicit. **T**u qui scilicet indifferēnter cibis vteris fides habes rectā apud temetipsum p̄ quā constat licitū esse his cibis vti. **B**ona quidē et laudabilis est fides ista. sed habe eaz in occulto coram deo cui talis fides placet. **Eccl.** 1. **B**ene placitū est deo fides et māuetudo. **Q**uasi dicat. **N**ō oportet qz fidem istā manifestes p̄ operis executionez vbi hoc fit cū scandalo primoz. **S**ed cōtra videtur esse qd dicit **1. cor.** 10. **C**orde credit ad iusticiā. ore autē cōfessio fit ad salutē. **N**on ergo videt qz sufficit corde solum corā deo fidem habere sed oportet huiusmodi fidem p̄ximo manifestare confitendo. **D**icēdū est autē qz eoz que sunt fidei quedam sunt que nō sunt p̄fecte p̄ ecclesiā manifestata sicut in primitiua ecclesia nodū erat p̄fecte declarati apud homines qz illi qui erant ex iudeis conuersi non tenebantur legalia obseruare. et sicut tpe augu. nodū erat p̄ ecclesiam declarati qz anima nō esset ex traduce. **U**nde in huiusmodi sufficit homini qz fidē habeat corā deo. nec oportet qz fidem suā p̄paleat cū scandalo primoz nisi forte ap̄ eos qui habent de fide determinare. **Q**uedā vero sūt ad fidem p̄tinentia p̄ ecclesiam determinata. et in talibz non sufficit fidem habere corā deo. sed oportet qz coram p̄ximo fidem quis confiteat q̄tuncunq; ex hoc aliquis scandalizetur. quia veritas doctrine non est dimittenda p̄pter scandalū. sicut nec xps veritatē sue doctrine p̄pter scandalum p̄barisicorū dimisit. vt habet **Mat.** 15. **S**ciendūz etiā qz licet circa talia oporteat qz homo fidem suā manifestet confessione verborū. non tñ oportet qz eam manifestet executione operis: sicut si aliquis tenet fidē vti matrimonium esse licitū nō requirit ab eo qz matrimonium vtritur ad fidē sue manifestationē. **E**t sic etiā nō requirebat ab eis qui rectā fidē habebant qz fidem suā vsq; ciboz manifestarent. **P**oterat em̄ manifestare verbotenus cōfiteri dō. **U**nde cū dicit. **B**eatus q̄ nō iudicat etc. **O**stendit quōd aboz vsus efficit aliquibz imundus ex eo qz est cons

tra conscientia. Et circa hoc tria facit. **P**rimo ostendit quid circa hoc sit bonum ut scy3 eo qd homo facit no habeat co- scientia remordentē. **U**nde dicit. **B**eat⁹ q no iudicat se metipsum id est cuius conscientia eu no reprehendit vl con demnat in eo qd pbat id est approbat esse faciendū. **S**ed hoc est intelligendū si recta fide approbet aliqd esse faciē- dum. **S**i autē falsa opinio approbat aliqd esse faciendūz puta si arbitrat obsequiū se p̄stare deo ve eo q discipulos xpi interficit. vt dicit Jobā. 16. Non excusat ex eo q circa hoc no iudicat semetipm. imo beator esset si circa hoc eu conscientia reprehenderet in q̄ru3 p hoc a peccato magis p̄- hibere. **S**ed in his q sunt licita est intelligendum q hic ap̄tus dicit. **H**oc est ad gloriam hominis p̄tinet q eu sua conscientia no r̄p̄ndat. 2. cor. 1. Gloria n̄ra hec ē te- stimoniū cōscientie nostre. Job. 27. **M**ecū em̄ reprehendit me cor meū i omni vita mea. **S**ecūdo ostendit qd circa hoc sit malū vt scy3 contra conscientia agat. **U**nde dicit. **Q**ui ar discernit id est q habet opinionē fallam q oportuit cibos discernere si manducauerit scilicet cibos quos reputat es se illicitos damnatus est ex hoc q q̄tum in ipso est habet voluntatē faciendi qd est illicitū r sic delinquit. p̄prio ius- dicio cōdemnatus vt dicit titū. 3. **T**ertio assignat cau- sam eius qd dixerat dicens: **Q**uia non ex fide id est scilicet condemnatus est. **P**otest autē hic fides dupliciter accipi. **U**no modo s̄ fide q ē virtus. **A**lio modo fm q fides dicitur conscientia. **E**t he due acceptiones non differunt nisi fm differentiā p̄ricularis r vniuersalis. **I**d em̄ qd vni- uersaliter fide tenemus. puta vsum ciboz esse licitū vl il- licitū conscientia applicat ad opus qd est factū vel faciendū. **D**icitur ergo **I**deo eu q māducat r discernit esse conde- mnatū. qz hec no est ex fide immo est cōtra fidē id est contra veritatem fidei r cōtra conscientia facientis. he. 11. **S**ine fide ipossibile est placere deo. **E**t q hec sit sufficiens cau- sa cōdemnatiois ostendit subdēs. **U**nde ar qd no ē ex fide pec- catū ē. **E**x quo videt q si ē d̄ i glo. ois vita infidelis pec- catū sit: sic ois vita fidelis ē meritoria in q̄tū ad dei gliaz ordiat s̄ illd. 1. cor. 10. **S**ine manducatis siue bibis: si- ue aliqd ali ud facitis. omnia in gloria dei facite. **S**ed de- cendū est q aliter se habet fidelis ad bonuz r infidelis ad malum. **H**am in homie q habet fidē formatā nihil est dā- nationis vt. 8. dicitur est. **S**ed in homie infideli cas̄ iſi deluata est bonū nature. **E**t ideo cū aliqs infidelis ex dicta- mine rationis aliqd bonū facit no referendo ad malū finē non peccat. **N**on tñ opus eius est meritoria: qz no est gra- tia informatū. r hoc est qd in glo. dicit. **N**ihil bonuz est sine summo bono id est nullū bonū meritoria est sine gra- tia dei. r vbi deest agnitio vite eterne r icōmutabilis ve- ritatis q scy3 est p̄ fidem falsa virtus est in optimis morib⁹ in q̄tū scy3 no referē ad fidē beatitudinis eterne. **C**ū vō hō infidelis aliqd agit ex eo q infidelis est manifestū est q pec- cat. **U**nde in glo. d̄. **O**pus omne qd no est ex fide pecca- tū est. sic est intelligendū. **O**mne qd est cōtra fidē vl con- tra conscientia peccatū ē. r si ex genere suo bonū ē videat- tur. puta si paganus ad honozē suoz deoz virginitatem fuet vel elemosinā det. hoc ipso peccat. tit. 1. **C**oinq̄natis r infidelibus nihil mundū est. s̄ inq̄nate sunt eoz r mēs r conscientia.

Incipit capitulū quintūdecimū.
Debemus aut nos firmiores ibecillitates infirmoz sustinere. r no no bis placeat. **U**nusq̄sq; v̄m̄ prio suo placeat i bonū: ad edificatiōz. **E**tem xps no sibi placuit. s̄ sicut scriptū ē. **I**mpropria ipropera tū tibi cecidit sup me. **Q**uecuq; ei scripta

sunt ad n̄faz doctrinā scripta sunt. vt p̄ pati- entia r cōsolationē scripturaz sp̄e habeam⁹. **D**eus aut̄ patientie r solatii det vobis idipm sape in alterutq; fm iesuz xpm: vt vnanimēs vno ore honorificetis deū r patrē dñi n̄ri ie- su xpi. **P**ropter qd suscipite inuicem sicut r xps suscepit vos in honozē dei. **D**ico ei xpm iesum ministrū fuisse circūcisionis p̄pt veri- tatē dei ad cōfirmādas p̄missiones patrū. **G**ē- tes aut sup misericordia honorare deuz sicut scriptū est. **P**ropterea cōfitebor tibi in gēti- bus dñe: r nomini tuo cātabo. **E**t iterū dicit. **L**etami gētes cū plebe eius. **E**t iterū. **L**au- date oēs gētes dñm: r magnificate eu omēs ppli. **E**t rursus esaias ait. **E**t erit radix iesse r qui exurget regere gētes: in eu gētes spe- rabūt. **D**eus aut̄ spei repleat vos omni gau- dio r pace in credēdo vt abūdet̄ in spe r vir- tute spiritus sancti.

Supra ap̄ls docuit q maiores debēt scādala infirmoz vis- tare h̄ docet q maiores debēt et infirmitates m̄oz susti- nere. **E**t circa hoc duo facit. **P**rimo p̄pōit admonitiōē. **S**ecūdo manifestat eā ibi. **A**nusq̄sq; n̄m̄ rē. **I**sta admoni- tiō duo cōtinet quoz p̄m̄ p̄tinet ad exteriorē actū. **A**ns dicit **N**ō solū debem⁹ scādala infirmoz vitare s̄ et nos q sumus firmiores in fide debem⁹ sustinere ibecillitatē infirmoz. **S**icut em̄ in materiali edificio eligunt aliq firmio- ra ad sustinēdū totū edificij p̄odus: qd ex fragiliori matia suppōit. sic sunt fundamēta r colūne. ita et in sp̄iali ecclie edificio nō solū eligunt s̄yfulgunt aliq firmiores vt s̄ stineāt p̄odus alioz. **A**n in ps̄ d̄. **E**go r̄ firmavi colūnas eius. **E**t gal. 6. **A**lt̄ alteri⁹ onera portate. **S**ustinēt aut̄ firmiores ibecillitates infirmoz dū eoz defectus patienter ferūt r p̄ posse subleuare nitunt̄. **S**cōm aut̄ p̄tinet ad interiorē intētiōē. **U**nde d̄. **E**t nō debemus nob placere ita scy3 vt p̄ illd velim⁹. **I**pleri qd nob placet r q sunt nob vtilia. 1. cor. 10. **S**i ē r ego p̄ oia oib⁹ placeo. **D**einde ai dicit **A**nusq̄sq; v̄m̄ rē. manifestat p̄positā admonitiō- nē r p̄mo q̄tū ad scōdaz p̄tē. **S**ecūdo q̄tū ad p̄mā ibi. **P**ro- pter qd suscipite inuicē rē. **C**irca p̄mū duo facit. **P**rimo expōit qd dixerat. **S**ecūdo rōez iducit ibi. **E**t enim xps non sibi rē. **D**icit ergo p̄mo **I**ta dicitur est q nos nō debem⁹ nos bis placeat. **E**t hoc qd ē qz vnusq̄sq; n̄m̄ q sum⁹ firmio- res debet placere prio suo infirmo id ē cōdescēdere ei i his q ei placēt nō tñ in his q mala sūt. sic **E**sa. 3. qdā req̄runt **L**oq̄mini nob placētia rē. **E**t ideo subdit. **I**n bonū. **S**i milit̄ ē r nō debem⁹ intēdere vt p̄oib⁹ placeam⁹. p̄pt bus manū fauozē vl gl̄iam cū in ps̄. d̄. **D**e⁹ dissipauit ossa eos rā q homib⁹ placēt. **S**ed ad honozē dei r vtilitatē prio- rum. **U**nde subdit. **A**d edificatiōē. 1. p̄pt hoc q aliozū volūtati cōdescēdētis ip̄i edificēt in fide r dilectiōe xpi s̄. 14. **Q**ue edificatiōis sunt iuicē custodiam⁹. **U**nde de- cū dicit. **E**tem xps rē. assignat rōez et qd dixerat exē- plo xpi. **E**t p̄mo p̄pōit exēplū xpi. **S**ecūdo ostendit ei⁹ exēplū eē nob imitādū ibi. **Q**uecuq; scripta sūt rē. **T**ertio s̄bi- git orōez vt id implere possim⁹ ibi. **D**e⁹ ar pacē rē. **C**irca p̄- mum duo facit. **P**rimo p̄pōit exēplū dicens: **D**icitur est q non debem⁹ nobis placere scilicet fm nostrā priua- tam voluntatē. **E**tem xps qui est caput nostz nō sibi pla- cuit dū elegit pati p̄ nostra salutez ea que sue p̄prie vo- luntati erant cōtraria scilicet naturali voluntati humani